

Econder |

International Academic Journal

[Econder], 2019, 3 (1): 99/114

**Finansal Okuryazarlık: Türkiye’de Hazırlanan Lisansüstü Tezlere
Yönelik Teorik Bir İnceleme**

&

**Financial Literacy: A Theoretical Study Towards prepared
Graduate Thesis in Turkey**

İSMAİL KARAKULLE

Öğretim Görevlisi, Kastamonu Üniversitesi, /Devrekani Meslek Yüksekokulu
e-mail: ikarakulle@kastamonu.edu.tr)

Orcid ID: 0000-0002-5372-2010

ÖMER KARADEMİR

Öğretim Görevlisi, Kastamonu Üniversitesi, /Devrekani Meslek Yüksekokulu
e-mail: okarademir@kastamonu.edu.tr

Orcid ID: 0000-0003-1109-4797

M.Volkan ARMAĞAN

Vodafone Türkiye-

e-mail: volkanarmagan@yahoo.com

Orcid ID: 0000-0003-2882-3837

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Types : Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Received : 25.04.2019

Kabul Tarihi / Accepted : 30.06.2019

Yayın Tarihi / Published : 30.06.2019

Yayın Sezonu : Haziran

Pub Date Season : June

Cilt / Volume: 3 Sayı – Issue: 1 Sayfa / Pages: 99-114

Atıf/Cite as: KARAKULLE, İ , KARADEMİR, Ö , ARMAĞAN, M . (2019). Finansal Okuryazarlık: Türkiye’de Hazırlanan Lisansüstü Tezlere Yönelik Teorik Bir İnceleme.

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and scanned via a plagiarism software.

Copyright © Published by Hayrettin KESGİNGÖZ- Karabuk University, Karabuk, 78050 Turkey. All rights reserved.

Finansal Okuryazarlık: Türkiye’de Hazırlanan Lisansüstü Tezlere Yönelik Teorik Bir İnceleme¹

Öz

Günümüz dünyasında birey, aile, toplum veya devlet hepsinin temel amaç ve gayesi yaşamlarını sürdürmek ve bunu gerçekleştirirken de en iyi koşullara sahip olarak varlıklarını sürdürmek istemektedirler. Finans ve finansal araçlar ister birey ister devlet olsun sahip olunması ve korunması gereken en önemli varlık haline gelmiştir. Finans piyasaların istikrarının oluşması ve bu devamlılığın sağlanması için finansal konular hakkındaki bilginin öneminin oluşması finansal okuryazarlığa dikkat çekmektedir. Finansal piyasalarda meydana gelen karmaşıklık, tehdit veya fırsatlar yeni finansal araç gereçlerin ortaya çıkmasına, finansal konularda karar verme ve sorumluluk üstlenme konularını da arttırmıştır. Araştırmanın amacı, Türkiye’de 2009-2018 yılları arasında “Finansal Okuryazarlık” konusunda yapılan lisansüstü tezlerinin değerlendirilmesidir. Araştırmanın veri kaynağını Yüksek Öğretim Kurulu’nun tez tarama merkezinde erişime izin verilen finansal Okuryazarlık konusunda yapılan 27 lisansüstü tez tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışma nitel bir çalışma olup genel tarama modelindedir. Bu çalışma, aynı zamanda belirtilen tarihler arasında veri kaynağı olarak değerlendirilen lisansüstü tezlerin doküman analizlerine göre yapılan bir meta-değerlendirme araştırmasıdır. Çalışmadaki tezler; tezlerin türü, uygulanma tarihi, tezin uygulandığı üniversite ve enstitü, tez yazarının cinsiyet durumu, danışmanın unvanı, araştırma türü ve modeli, örneklem çeşidi, veri analizine uygun şekilde gerçekleştirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Finans, Finansal Okuryazarlık, Lisansüstü Tezler, Finansal Araçlar, Yüksek Öğretim Kurulu.

Financial Literacy: A Theoretical Study Towards prepared Graduate Thesis in Turkey

Abstract

In today's world, the individual, family, society or state want to maintain their lives by maintaining the basic purpose and purpose of all of them and by having the best

¹ Bu çalışmanın bir bölümü 18-21 Nisan 2019 tarihleri arasında” 3. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi’nde” bildiri olarak sunulmuştur.

conditions. Finance and financial instruments have become the most important assets to be owned and protected whether they are individuals or the state. The emergence of the importance of knowledge about financial issues in order to ensure the stability of financial markets and to ensure this continuity draws attention to financial literacy. The complexities, threats or opportunities in financial markets have raised the issue of new financial instruments, decision-making on financial matters and responsibility. The purpose of the study, between the years of 2009-2018 in Turkey, "Financial Literacy" is to evaluate graduate thesis written about. 27 graduate theses on financial literacy were allowed to be used in the thesis research center of the Higher Education Council. This study is a qualitative study and is in general screening model. This study is also a meta-evaluation research conducted according to document analysis of postgraduate theses considered as data sources between the dates specified. Theses in the study; The type of thesis, the date of its application, the university and institute where the thesis was applied, the gender status of the thesis author, the title of the consultant, the type and model of the research, the sample type, were carried out in accordance with the data analysis.

Keywords: Finance, Financial Literacy, Graduate Theses, Financial Instruments, Higher Education Council.

Giriş

Ekonomi, özelinde bakıldığında finans hayatımızın önemli bir parçasıdır. Bu durum bireyden başlayarak aile, toplum ve devletinde içinde olduğu birtakım etkinlikleri kapsamaktadır. İster ailede ister iş hayatında isterse devlet yönetiminde olsun sahip olunan durumun şartları ve koşulları farklılık oluştursa bile temel amaç ve gaye aynıdır. Mevcut finansal varlıkları en iyi şekilde yönetip hayatın devamını sağlamak. Toplumun en küçük parçasını oluşturan bireylerin sahip oldukları gelirlerini giderleriyle dengelemek, harcamaları sonucunda geriye kalan finansal varlıklarını nasıl değerlendirebilecekleri konusunda bilgi ve beceri sahibi olmaları hayatları için önemli bir yetenek haline gelmiştir (Karakulle ve Tan, 2018:462). Ayrıca bireylerin girişimcilik eğilimlerinin geliştirilmesiyle beraber varlıklarının etkin ve daha akılcı yolla değerlendirmelerini sağlayacaktır (Dilek ve diğerleri, 2019:103).

Günümüzde finans piyasalarının istikrarının oluşması ve devamı için finansal konular hakkındaki bilginin öneminin oluşması finansal okuryazarlığa dikkat çekmektedir. Finansal piyasalarda meydana gelen karmaşıklık, yeni finansal araç gereçlerin ortaya çıkması, finansal konularda karar verme ve sorumluluk üstlenme konuları da artmıştır. Bu durum bireylerin ve girişimcilerin korunmasının yanında hem ülke ekonomisinin gelişmesi hem de finansal piyasalar için önemli bir konu haline gelmiştir (Küçükaslan, 2017:1). Bireylerin almış olduğu kararlar tüm ekonomi üzerinde etkilidir. Ülkelerin makroekonomik amaç ve hedeflerine ulaşması sosyal refahın artması için, ülke vatandaşlarının temel ekonomik ve finansal becerilerde gerekli yetkinliğe sahip olması gerekmektedir (Dilek ve diğerleri, 2018:14).

Günümüzde dünya genelinde yaşanan ekonomik değişim ve gelişmelerle birlikte, teknolojinin gelişmesi, bireylerin yaşam standartlarının artması, bilgiye hızlı ulaşma ve en önemlisi finansal krizler gibi birçok neden dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de finansal okuryazarlığın önemini ortaya çıkarmıştır (Doğan, 2018:6). Bireyler ellerindeki mevcut gelirlerini daha iyi korumak, gelecek hakkındaki finansal planlarını daha akılcı yoldan gerçekleştirmek için temel konulardaki finansal araçların kullanımı için gerekli bilgiye ve beceriye ulaşmak finansal okuryazarlığın temel koşulları içerisinde yer almaktadır.

Diğer bölümde finansal okuryazarlık hakkında kavramsal çerçeveden bahsedilecek olup, araştırmanın belirlenen amaçlarından bahsedilecektir. Yöntem kısmında araştırmada kullanılan yöntem ve tekniklerden bahsedilecek olup, bulgular belirlenen amaçlara göre değerlendirilip, sonuç ve tartışma bölümünde elde edilen sonuçlar hakkında bilgi verilecektir.

1.Finansal Okuryazarlık

Dünya genelinde serbest piyasa ekonomisinin yaygınlık kazanmasıyla birlikte özellikle 2000’li yıllardan itibaren dünya genelinde meydana gelen ekonomik gelişmeler ülkelerle beraber bireylerinde ekonomik sistem içerisinde daha güçlü, tedbirli şekilde kalmaya sevk etmektedir (Eker, 2017: 8). Bu durum hem bireylerin ekonomi ve finans sektörü içindeki olayları daha iyi anlamalarına sevk ederken hem de ülkelerin vatandaşlarının bu konudaki bilgi düzeylerini arttırmak için faaliyetler düzenlemelerine neden olmaktadır. Ayrıca akademik çevreler açısından da gündem güne artan bir inceleme ve araştırma konusu olmaktadır.

Finansal okuryazarlık, bireylerin finansal kavramları bilip aralarında ilişki kurmakla beraber, finansal aktivitelerini yürüterek almış oldukları kararlarda dengeli ve tutarlı bir şekilde finansal planlar yapabilme yetkinliğidir (Remund, 2010: 276).

Finansal okuryazarlık, bireylerin finansal güvenliğini sağlaması amacıyla finansal kaynakları etkili bir şekilde kullanması ve bunu gerçekleştirecek olan gerekli bilgiye sahip olma yeteneğidir (PACFL, 2008: 35).

Finansal okuryazarlık, bireylerin mantıklı yatırım yapabilmesi amacıyla yatırım araç ve kurallarıyla ilgili azami bilgiye sahip olması, yatırımlarını gerçekleştirirken bilgiye dayalı olarak işlemlerini gerçekleştirmesidir (Mason ve Wilson, 2000: 9).

Sarıgül’e göre (2015), finansal okuryazarlık, bireyin ekonomik olarak gelecekte başarılı bir finansal yönetim ile kendini güvence altına alma, temel olarak ihtiyaç ve isteklerinin belirlenerek, elde etmiş olduğu tasarrufların ekonomik çıktıya yani yatırım haline gelmesini içermektedir. Başka bir ifade ile bireyin sahip olduğu bilgi yoluyla yetkinliklerinin toplamıdır.

Gutnu ve Cihangir'e göre (2015), finansal okuryazarlık, bireylerin sahip oldukları paranın nasıl değerlendirileceği, tasarruflarının, yatırımlarının nasıl yapılacağı konusunda sahip oldukları bilgi ve beceri doğrultusunda doğru finansal araçları kullanarak finansal açıdan gelişmelerini artırma faaliyetleridir.

Yapılan finansal okuryazarlık konusundaki tanımlamaları göz önüne alacak olursak, finansal okuryazarlık, bireylerin sahip oldukları para ve para benzeri varlıklarının gelecekte daha rahat bir finansal rahatlık içinde yaşamlarını devam ettirmeleri amacıyla, finansal bilgilerini kullanarak uygun finansal araçlar yoluyla tasarruflarını yatırıma dönüştürmek için ortaya koydukları tutum, davranış ve yetkinlikler bütünü şeklinde tanımlayabiliriz.

Finansal okuryazarlık, bireylerin günlük hayatlarında meydana gelen finansal problemlere karşılık çözüm yollarını bulurken, ayrıca finansal piyasalarında etkili ve verimli bir şekilde faaliyetlerini sürdürmelerine neden olmaktadır. Yani finansal okuryazarlık bireyler açısından önemli olduğu kadar finansal aktörler ve ülke ekonomisi açısından da önemli bir kavramdır (Yücel, 2017:19).

Bireysel açıdan bakıldığında; bireylerin sahip oldukları kaynakları nasıl kullanması gerektiğini, bunların yatırıma ne şekilde dönüştürüleceği, hangi kaynaklar kullanılarak bunların sağlanacağı hepsi finansal okuryazarlığın temelini oluşturmaktadır.

Ülke ekonomisi açısından bakıldığında ise bireylerin tasarruf, yatırım konusunda vereceği kararların ülkenin gelişimine ne tür katkı sağladığı ve bu katkının finansal piyasalar yoluyla gelişmesi için bireyleri doğru yönlendirme temelinde ortaya çıkmaktadır. Bireyler tasarruf ve yatırımlarını doğru araçlarla gerçekleştirip ülke ekonomisine katkı sağlayacak şekilde bunları yaparlarsa hem bireysel açıdan hem de ülke ekonomisi açısından gelişim sağlanmış olur.

1.1.Araştırmanın Amaç ve Alt Amaçları

Araştırmanın amacı, Türkiye'de 2009-2018 yılları arasında "Finansal Okuryazarlık" konusunda yapılan lisansüstü tezlerinin değerlendirilmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırma sürecinin sonuca ulaşmasında aşağıdaki alt hedefler belirlenmiştir. Bunlar:

1. Finansal okuryazarlık ile ilgili yapılan tezler türü ve yapılış yılına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
2. Finansal okuryazarlık ile ilgili yapılan tezlerin yapıldığı üniversite ve enstitüye göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
3. Finansal okuryazarlık ile ilgili yapılmış olan tezlerin hazırlayanının cinsiyet açısından ve tez danışmanın unvanına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
4. Finansal okuryazarlık ile ilgili yapılan tezlerin araştırma türü ve modeline göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

5. Finansal okuryazarlık ile ilgili yapılmış olan tezlerin örneklem türüne göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Finansal okuryazarlık ile ilgili yapılmış olan tezlerin veri kaynakları, veri toplama araçları ve veri analizi yöntemlerine göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

2.Yöntem

2.1.Araştırma Modeli

Araştırma ‘nitel bir çalışma olup genel tarama modelinde hazırlanmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma tekniklerinden doküman incelemesi kullanılmıştır. Çalışmada incelemeye alınan dokümanlar, çalışmanın hedef doğrultusunda seçilmiş 2009-2018 yılları içerisinde “Finansal Okuryazarlık” konusunda yapılan lisansüstü tezlerdir.

2.2.Araştırma Evreni

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de 2009-2018 yılları içerisinde finansal okuryazarlık konusunda yapılmış olan, Yüksek Öğretim Kurulu’nun Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında bulunan ve bu alana ilişkin “Finansal Okuryazarlık” anahtar sözcükleriyle tarama yapılarak bulunan 35 lisansüstü tezden, ulaşımı sınırlı olmayan 27 lisansüstü tez oluşturmaktadır.

2.3.Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmanın veri kaynağını, finansal okuryazarlık konusunda ilgili yıllar içerisinde yapılmış olan lisansüstü tezleri oluşturmaktadır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada nitel araştırma tekniklerinde kullanılan doküman incelemesi yöntemi veri toplama yöntemi olarak kullanılmıştır. “Nitel çalışmalarda doküman incelemesi, yalnız başına bir veri toplama tekniği olacağı gibi diğer veri toplama teknikleri ile beraber de kullanıldığında araştırılması amaçlanan olgu veya olgular hakkında bilgi bulunduran yazılı dokümanların analizini kapsar” (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

3.Bulgular

Bu bölümde Türkiye’de 2009-2018 yılları içerisinde finansal okuryazarlık konusunda yapılan lisansüstü tezlerinin değerlendirilmesi amacıyla oluşturulan alt amaçlara yönelik bulgular sırayla verilmiştir. Aşağıda araştırma içerisine alınan tezler tabloda gösterilmiştir.

T1	KANDEMİR	2018
T2	KANMAZ	2018

T3	ÜNAL	2018
T4	GENCAN	2018
T5	DOĞAN	2018
T6	ÇÖR	2018
T7	ÖZKALE	2018
T8	HAYDARİ	2018
T9	KÜÇÜKASLAN	2017
T10	ÇOLAK	2017
T11	YÜCEL	2017
T12	EKER	2017
T13	DAĞDELEN	2017
T14	TOSUN	2016
T15	KILIÇ	2016
T16	MEVSİM	2016
T17	DAŞDÖĞEN	2009
T18	KARAAĞAÇ	2015
T19	KAHRAMAN	2015
T20	GÜLER	2015
T21	BARMAKİ	2015
T22	BAYSA	2015
T23	SARAÇ	2014
T24	ÖZTÜRK	2014
T25	BAYRAM	2010
T26	SATOĞLU	2014
T27	ATEŞ	2014

Tablo 2’de araştırma alanında incelenen tezlerin türü ve bu tezlerin yapılış yılı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Türü		f	%
	Yüksek Lisans	23	85
	Doktora	4	15
	Toplam	17	100
Yapılış Yılları	2009	1	3,7
	2010	1	3,7
	2014	4	14,8
	2015	5	18,5
	2016	3	11,1
	2017	5	18,5
	2018	8	29,6
Toplam	27	100,0	

Tablo 2 incelendiğinde araştırma içerisinde incelenen 27 tezdten 27’si yüksek lisans, 4’ü de doktora tezidir. Finansal okuryazarlık konusunda 2011, 2012, 2013 yıllarında lisansüstü tezi yapılmadığı, diğer yıllarda ise yapıldığı görülmektedir. 8 teze en fazla tez 2018 yılında yapılırken tezlerinin en az yapıldığı yıl 1 tez ile 2009 ile 2010 yılı olmuştur.

Tablo 3’te araştırma içerisinde incelenen tezlerin yapıldığı üniversite ile ilgili bilgiler verilmiştir.

		f	%
	Anadolu Üniversitesi	2	7,4

Üniversite	Çağ Üniversitesi	1	3,7
	Bahçeşehir Üniversitesi	1	3,7
	Balıkesir Üniversitesi	1	3,7
	Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi	1	3,7
	Boğaziçi Üniversitesi	1	3,7
	Adnan Menderes Üniversitesi	1	3,7
	Kütahya Dumlupınar Üniversitesi	1	3,7
	Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	1	3,7
	Galatasaray Üniversitesi	1	3,7
	Gaziantep Üniversitesi	1	3,7
	Gaziosman Paşa Üniversitesi	1	3,7
	Gümüşhane Üniversitesi	1	3,7
	Hacettepe Üniversitesi	1	3,7
	İstanbul Üniversitesi	1	3,7
	İzmir Katip Çelebi Üniversitesi	1	3,7
	Süleyman Demirel Üniversitesi	1	3,7
	Toros Üniversitesi	1	3,7
	Karadeniz Teknik Üniversitesi	2	7,4
	Marmara Üniversitesi	2	7,4
	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	2	7,4

Finansal Okuryazarlık: Türkiye’de Hazırlanan Lisansüstü Tezlere Yönelik Teorik Bir İnceleme
(Financial Literacy: A Theoretical Study Towards prepared Graduate Thesis in Turkey)

	Sakarya Üniversitesi	2	7,4
	Toplam	27	100,0
Enstitü		f	%
	Sosyal Bilimler	23	85,2
	İşletme	1	3,7
	Eğitim Bilimleri	1	3,7
	Bankacılık Ve Sigortacılık	2	7,4
	Toplam	27	100,0

Tablo 3’e göre finansal okuryazarlık konusunda 2009-2018 yılları içerisinde 22 üniversitede lisansüstü tez yapılmıştır. Bu üniversiteler içerisinde 3’ü vakıf üniversitesi, 19’u ise devlet üniversitesidir. Bu alanda vakıf üniversitelerinde toplam 3 tez yapılmış, devlet üniversitelerinde bu alanda 24 tez yapılmıştır. Finansal okuryazarlık konusunda 2009 ile 2018 yılları içerisinde 24 farklı enstitüde lisansüstü tez yapılmıştır. Tablo 3’te bulunan 22 üniversiteye bağlı şekilde hizmet veren bu enstitülerden Sosyal Bilimler Enstitüleri 23 tez ile en fazla tezin yapıldığı enstitü olmuştur.

Tablo 4’te araştırma içerisinde incelenen tezlerin sahibinin cinsiyeti ve tez danışmanın unvanı ile ilgili bilgiler verilmiştir.

	Cinsiyet	f	%
Tez Yazarının Cinsiyeti	Erkek	16	59
	Kadın	11	41
	Toplam	27	100,0
Tez Danışmanın Unvanı	Dr. Öğr. Üyesi	9	33,3
	Doç. Dr.	10	37,0
	Prof. Dr.	8	29,7
	Toplam	27	100,0

Tablo 4'e göre 2009 ile 2018 yılları içerisinde yapılmış olan tezlerin 16'sını (%59) erkek araştırmacılar yapmıştır. Kadınlardan araştırma yapanların sayısı 11 olmuş ve bu oran %41'de kalmıştır. Tez danışmanı unvanına baktığımızda doçent unvanı olan danışmanlarının sayısı 10 ile birinci, Doktor öğretim üyesi unvanı olan tez danışmanlarının sayısı 9 ile ikinci, profesör unvan olan tez danışmanlarının sayısı 8 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Tablo 5'te incelenen tezlerin araştırma türü ve modeli ile ilgili bilgiler verilmiştir.

Tablo 5. Tezlerin Araştırma Türü ve Modeli			
		f	%
Araştırma Türü	Nicel	25	92,6
	Nitel	1	3,7
	Karma	1	3,7
	Toplam	27	100,0
Araştırma Modeli	Tarama Modeli	24	88,9
	Betimsel Model	2	7,4
	Karşılaştırma Modeli	1	3,7
	Toplam	27	100,0

Tablo 5'e göre araştırmacılar, araştırmalarında nicel verilerin araştırma türünü tercih etmişlerdir. Bu çalışmalar içinde nitel ile karma araştırmalardan birer tane bulunmaktadır. Bu araştırma türleri tarama modeli ağırlıklı olarak tasarlanmıştır.

Tablo 6'da Finansal okuryazarlık konusu ile ilgili yapılan tezlerde kullanılan örneklem türleriyle ilgili bilgiler verilmektedir.

Tablo 6. Tezlerin Örneklem Türleri			
		f	%
	Kolayda Örneklem	10	37,0
	Amaçlı Örneklem	3	11,1

Finansal Okuryazarlık: Türkiye’de Hazırlanan Lisansüstü Tezlere Yönelik Teorik Bir İnceleme
(Financial Literacy: A Theoretical Study Towards prepared Graduate Thesis in Turkey)

Örneklem Türleri	Tabakalı Örneklem	4	14,8
	Kartopu Örneklem	1	3,7
	Basit Tesadüfi Örneklem	8	29,6
	Kota Örneklem	1	3,7
Toplam	27	100,0	

Tablo 6’a göre Kolayda örneklem seçme (f=10, %37,0) çalışmalarda yoğun olarak kullanılmıştır. İkinci sırada tercih edilen Basit Tesadüfi Örneklem seçme (f=8, %29,6) tekniğidir. Amaçlı örneklem seçme (f=3, %11,1), tabakalı örneklem seçme (f=4, %14,8), Kartopu Örneklem (f=1, %3,7) ve Kota Örneklem (f=1, %3,7) tezlerde kullanılan diğer örneklem seçme çeşitleridir.

Tablo 7’de tezlerde kullanılan veri toplama gereçleri ve veri analiz yöntemleriyle ilgili bilgiler verilmektedir.

Tablo 7. Tezlerde Kullanılan Veri Toplama Araçları ve Veri Analiz Yöntemleri			
		f	%
Veri Elde Etme Materyalleri	Anket	26	96,3
	Doküman	1	3,7
	Toplam	27	100,0
Veri Analiz Teknikleri	İstatiksel Yöntem	26	96,3
	Betimsel/İçerik Analizi	1	3,7
	Toplam	27	100,0

Tablo 7’ye göre araştırmacılar tezin hedefleri doğrultusunda veri toplamak için en fazla anketlerden (f=26) yararlanmışlardır. Ayrıca veri analiz yöntemi olarak istatistiksel yöntemleri (f=26) kullanmışlardır.

Sonuç, Tartışma ve Öneri

Araştırma kapsamında 27 adet tezin incelemesi yapılmıştır. Bu tezlerin 23’ü yüksek lisans, 4’ü ise doktora tezidir. Finansal okuryazarlık konusunda 2011, 2012, 2013 yıllarında lisansüstü tezi yapılmadığı, diğer yıllarda ise yapıldığı görülmektedir. 8 teze en fazla tez 2018 yılında yapılırken tezlerinin en az yapıldığı yıl 1 tez ile 2009 ile

2010 yılı olmuştur. 2009-2018 yılları arasında incelenen dönem içerisinde son zamanlarda finansal okuryazarlık konusunda yapılan tezlerin sayısının artmış olduğu görülmektedir. Bu durum finansal okuryazarlık konusunda belirli bir farkındalığın arttığına göstergesi olmakla beraber yeterli düzeyde görülmemektedir. Tezler içerisinde doktora tezlerinin ağırlığının azlığı doktora döneminin daha uzun, harcanan zamanın ve önemin fazla olması gibi nedenlerin etkili olabileceği düşünülmektedir.

Finansal okuryazarlık konusunda 2009-2018 yılları içerisinde 22 üniversitede lisansüstü tez yapılmıştır. Bu üniversiteler içerisinde 3'ü vakıf üniversitesi, 19'u ise devlet üniversitesidir. Bu alanda vakıf üniversitelerinde toplam 3 tez yapılmış, devlet üniversitelerinde bu alanda 24 tez yapılmıştır. Türkiye'de üniversite sayısı 206 olduğu göz önüne alınırsa toplam üniversitelerimiz içinde finansal okuryazarlık konusunda araştırma yapan üniversite oranı %10'dur. Ayrıca Tablo 3'te bulunan 22 üniversiteye bağlı şekilde hizmet veren bu enstitülerden Sosyal Bilimler Enstitüleri 23 tez ile en fazla tezin yapıldığı enstitü olmuştur.

2009 ile 2018 yılları içerisinde yapılmış olan tezlerin 16'sını (%59) erkek araştırmacılar yapmıştır. Kadınlardan araştırma yapanların sayısı 11 olmuş ve bu oran %41'de kalmıştır. Tez danışmanı unvanına baktığımızda doçent unvanı olan danışmanlarının sayısı 10 ile birinci, Doktor öğretim üyesi unvanı olan tez danışmanlarının sayısı 9 ile ikinci, profesör unvanı olan tez danışmanlarının sayısı 8 ile üçüncü sırada yer almaktadır.

Araştırmacılar, araştırmalarında nicel verilerin araştırma türünü tercih etmişlerdir. Bu çalışmalar içinde nitel ile karma araştırmalardan birer tane bulunmaktadır. Bu araştırma türleri tarama modeli ağırlıklı olarak tasarlanmıştır.

Araştırmaya ilişkin öneriler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Finansal Okuryazarlık konusunda doktora programında yapılan çalışma çok azdır. Bu sebepten finansal okuryazarlık konusunda doktora çalışması yapılması teşvik edilebilir.
- Finansal Okuryazarlık konusunda yapılan lisansüstü tezlerin nicel yöntemlerle yapıldığı ve bu şekilde genelleşebilecek sonuçlara ulaşıldığı dikkate alındığında, çalışmalarda daha ayrıntılı bilgi edinmek için karma yöntemin tercih edileceği araştırmaların yapılması teşvik edilebilir.

Kaynakça

Dilek S., Keskingöz, H., Nergiz, E.,2019. Ekonomi Okuryazarlığının Girişimcilik Niyeti Üzerine Etkisi, , Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi Dergisi, 54(1), 89-107.

Dilek, S. Kesgingöz, H, Konak, A, Halıcıoğlu, S. (2018). Factors Affecting Economic Literacy. Afro Eurasian Studies, 7 (1), 11-51.

Doğan, D. (2018). *Kuşaklar Arasındaki Finansal Okuryazarlık Seviyesi Üzerinde Sosyal Medya İle Kitle İletişim Araçlarının Etkisinin İrdelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü. Sakarya.

Eker, F. (2017). *Finansal Farkındalık, Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Erişim Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma: Silifke Ticaret ve Sanayi Odası Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.

Gutnu, M. M. ve Cihangir, M. (2015). Finansal Okuryazarlık Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi Personeli Üzerine Bir Araştırma, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 3(10), s. 415.

Karakulle, İ.; Tan, F.Z. (2018). Finansal Okuryazarlık İle Kredi Kartı Tutumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Üniversite Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Yıl: 6, Sayı: 69, Nisan 2018, s. 461-477.

Küçükaslan, A. (2017). *Finansal Okuryazarlık: Kayseri İli Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavirleri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gümüşhane.

Mason, C.L.J. and Wilson, R.M.S., (2000). Conceptualising financial literacy. Occasional Paper, 2000:7. Loughborough: Business School, Loughborough University.

PACFL (President’s Advisory Council on Financial Literacy), (2008) Annual Report to the President, 35.

Remund, D. L. (2010). Financial literacy explicated: The case for a clearer definition in an increasingly complex economy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.

Sarıgül, H. (2015). Finansal Okuryazarlık Tutum ve Davranış Ölçeği: Geliştirme, Geçerlik ve Güvenirlik, *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), s. 201.

Çalışmada Kullanılan Tezlerin Bibliyografyası

Ateş, S. (2014). *Finansal Okuryazarlık Ve Davranışsal Önyargılar: Bireysel Hisse Senedi Yatırımcısı Üzerine Ampirik Bir Çalışma*, Yüksek Lisans Tezi, Galatasaray Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Barmaki, N. (2015). *Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Hacettepe Üniversitesi Örneği*, Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Baysa, E. (2015). *Finansal Okuryazarlık ve Banka Müşteri Segmentasyonları Üzerine Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tokat.

Bayram, S.S. (2010). *Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi Davranışları: Anadolu Üniversitesi Öğrencileri Üzerine Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.

Çolak, H. (2017). *Mühendislerde Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi Becerileri: Bandırma İlçesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.

Çör, Ö. (2018). *Kobilerde Finansal Okuryazarlık: Finansal Yönetime Etkisi, Sorunlar Ve Öneriler*, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Dağdelen, T. (2017). *Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Ve Aydın İlindeki Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Üzerine Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Daşdöğen, S. (2015). *Household Indebtedness And Financial Literacy In Turkey*, Yüksek Lisans Tezi, Boğaziçi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Doğan, D. (2018). *Kuşaklar Arasındaki Finansal Okuryazarlık Seviyesi Üzerinde Sosyal Medya İle Kitle İletişim Araçlarının Etkisinin İrdelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, İşletme Enstitüsü. Sakarya.

Eker, F. (2017). *Finansal Farkındalık, Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Erişim Düzeyleri Üzerine Bir Çalışma: Silifke Ticaret ve Sanayi Odası Örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Toros Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.

Gencan, M. Y. (2018). *Turizm Sektörü Kobi'lerinde Finansal Okuryazarlık: Trabzon İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Güler, E. (2015). *Hanehalkının Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma: Sakarya İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Haydari, A. N. (2018). *Bireylerin Finansal Okuryazarlık, Finansal Eğitim Ve Finansal Erişim Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma: İstanbul İli Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Kahraman, Y.E. (2015). *Erciyes Üniversitesi Öğrencileri Üzerinde Finansal Okuryazarlık Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.

Kandemir, S. (2018). *Finansal Tüketicilerin Finansal Okuryazarlık Durumlarının Belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Mersin.

Kanmaz, A. (2018). *Bireysel Hisse Senedi Yatırımcılarının Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Çalışma: İzmir Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Karaağaç, A. (2015). *Finansallaşma Sürecinde Finansal Okuryazarlık*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Kılıç, Y. (2016). *Finansal Okuryazarlık Ve Finansal Refahın Belirleyicileri: Gaziantep Ve Çevre İlleri İçin Yapısal Eşitlik Modeli Uygulaması*, Doktora Tezi, Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep.

Küçükaslan, A. (2017). *Finansal Okuryazarlık: Kayseri İli Serbest Muhasebeci Ve Mali Müşavirleri Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gümüşhane.

Mevsim, L.T. (2016). *Üniversite Öğrencilerinde Finansal Okuryazarlık Düzeyinin Belirlenmesi: Erzincan Üniversitesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.

Özkale, A. (2018). *Finansal Okuryazarlık Ve Matematiksel Okuryazarlık Perspektifinde Türkiye Ve Kanada (Ontario) Öğretim Programlarının İncelenmesi Ve Bir Model Önerisi*, Doktora Tezi, Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.

Öztürk, E. (2014). *Finansal Okuryazarlık Ve Para Yönetimi: Süleyman Demirel Üniversitesi Akademik Personel Üzerine Bir Uygulama*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Saraç, E. (2014). *Finansal Okuryazarlık Ve Dumlupınar Üniversitesi Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi Üzerine Bir Araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

Satoğlu, S. (2010). *Bireysel Yatırımcıları Koruma Aracı Olarak Finansal Okuryazarlık ve Türkiye Uygulaması*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.

Tosun, A.E. (2016). *Lise Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlık Düzeyi Üzerine Bir Alan Araştırması*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.

Ünal, P. (2018). *Finansal Okuryazarlık ve Forex Piyasası*, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Bankacılık ve Sigortacılık Enstitüsü, İstanbul.

Yücel, S. (2017). *Üniversite Öğrencilerinin Finansal Okuryazarlıklarının Kredi Kartı Kullanım Alışkanlıkları Üzerine Etkisinin İncelenmesi: Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi- Hacettepe Üniversitesi Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilecik.